

Δολοφονίες προασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 17ης Σεπτεμβρίου 2009 σχετικά με τη δολοφονία ακτιβιστών για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη Ρωσία

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα προηγούμενα ψηφίσματά του για τη Ρωσία και ειδικότερα αυτό της 25ης Οκτωβρίου 2006 σχετικά με τη δολοφονία της Ρωσίδας δημοσιογράφου Anna Politkovskaya¹, και αυτό της 18ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με τις επιθέσεις εναντίον υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία και τη δίκη για τη δολοφονία της Anna Politkovskaya²,
 - έχοντας υπόψη τη δήλωση της Προεδρίας εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 12 Αυγούστου 2009 σχετικά με τη δολοφονία της Τσετσένας υπερασπίστριας ανθρωπίνων δικαιωμάτων Zarema Sadulayeva και του συζύγου της Alik Dzhabrailov,
 - έχοντας υπόψη τη συμφωνία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ρωσικής Ομοσπονδίας, που τέθηκε σε ισχύ το 1997 και παρατάθηκε εν αναμονή της αντικατάστασής της με νέα συμφωνία,
 - έχοντας υπόψη τις συνεχιζόμενες διαπραγματεύσεις για τη χάραξη νέου συνολικού πλαισίου για τις σχέσεις ΕΕ- Ρωσίας,
 - έχοντας υπόψη τη Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, τη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών (ΗΕ) για τους Υπερασπιστές των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τη Διακήρυξη των ΗΕ για το Δικαίωμα και την Ευθύνη των Ατόμων και των Κοινωνικών Ομάδων και Φορέων για την Προώθηση και την Προάσπιση των Διεθνώς Αναγνωρισμένων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Θεμελιωδών Ελευθεριών,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 122, παράγραφος 5, του Κανονισμού του,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ρωσία ως κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) έχει δεσμευθεί για την προστασία και την προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου,
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενισχυμένη συνεργασία και οι σχέσεις καλής γειτονίας μεταξύ ΕΕ και Ρωσίας έχουν κομβική σημασία για τη σταθερότητα, την ασφάλεια και την ευημερία ολόκληρης της Ευρώπης,
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ αποβλέπει σε στρατηγική συνεργασία με τη Ρωσία, η οποία θα εδράζεται στις αξίες της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους

¹ ΕΕ C 313 E, 20.12.2006, σ. 271.

² ΕΕ C 58 E, 12.3.2009, σ. 180.

δικαίου,

- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι παρατηρείται ανησυχητική επιδείνωση όσον αφορά την κατάσταση των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως στον Βόρειο Καύκασο,
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι το έργο των οργανώσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως οι Memorial και Demos, είναι σημαντικό για την εγκαθίδρυση μιας σταθερής και ελεύθερης κοινωνίας· εκτιμώντας, συνεπώς, ότι η ρωσική κυβέρνηση θα έπρεπε να είναι υπερήφανη για τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν τέτοιοι οργανισμοί,
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο Stanislav Markelov, δικηγόρος που ειδικευόταν σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο οποίος είχε επίσης εκπροσωπήσει τη δολοφονημένη δημοσιογράφο Anna Politkovskaya, δολοφονήθηκε στις 20 Ιανουαρίου 2009 μαζί με τη δημοσιογράφο Anastasia Barburona, η οποία βρήκε το θάνατο προσπαθώντας να προστατεύσει τον κ. Markelov,
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 10 Ιουλίου 2009, βρέθηκε σε λατομείο στο Petrozavodsk το πτώμα του ακτιβιστή για τα ανθρώπινα δικαιώματα Andrei Kulagin, ο οποίος είχε εξαφανισθεί δύο μήνες ενωρίτερα,
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Natalya Estemirova, επικεφαλής της οργάνωσης Memorial στην Τσετσενία, απήχθη στις 15 Ιουλίου 2009 στο Γκρόζνι και βρέθηκε νεκρή στη γειτονική Ιγκουσετία· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στη συνεδρίαση του της 16ης Ιουλίου 2009 τήρησε ενός λεπτού σιγή στη μνήμη της Natalya Estemirova· λαμβάνοντας υπόψη ότι μετά τη δολοφονία αυτή ανεστάλη η λειτουργία της οργάνωσης Memorial την Τσετσενία,
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, τον Σεπτέμβριο του 2009, αναμένεται να ξεκινήσει στη Μόσχα μια δίκη για δυσφήμιση, με βάση μήνυση που υπέβαλε ο Τσετσένος Πρόεδρος Ramzan Kadyrov εναντίον του Oleg Orlov, επικεφαλής του Κέντρου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Memorial, μετά από δήλωση του κ. Orlov που δημοσιεύθηκε στις 15 Ιουλίου 2009 στην ιστοσελίδα της Memorial, με την οποία κατηγορούσε τον Πρόεδρο Kadyrov για εμπλοκή στη δολοφονία της Natalia Estemirova,
- Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 10 Αυγούστου 2009, οι Τσετσένοι ακτιβιστές της κοινωνίας των πολιτών Zarema Sadulayeva και ο σύζυγός της, Alik Dzhabrailov, που εργάζονταν για την ανθρωπιστική οργάνωση «Σώστε τη Γενιά», απήχθησαν από το γραφείο τους στο Γκρόζνι και βρέθηκαν δολοφονημένοι την επόμενη μέρα,
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 4 Δεκεμβρίου 2008, τα γραφεία του Κέντρου Έρευνας και Πληροφοριών Memorial στην Αγία Πετρούπολη δέχθηκαν επιδρομή από μασκοφόρους της ρωσικής γενικής εισαγγελίας, κατά την οποία κατασχέθηκαν οι σκληροί δίσκοι υπολογιστών και CD που περιείχαν ολόκληρη τη βάση δεδομένων σχετικά με χιλιάδες θύματα της σταλινικής καταπίεσης· λαμβάνοντας υπόψη ότι η βάση δεδομένων επεστράφη στην οργάνωση Memorial μετά από δικαστική απόφαση,
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 3 Σεπτεμβρίου 2009, κρατικοί υπάλληλοι, ισχυριζόμενοι ότι εργάζονταν για λογαριασμό των φορολογικών αρχών, πραγματοποίησαν έρευνα στα κτήρια όπου βρίσκεται η κατοικία του κ. Oleg Orlov, επικεφαλής του Κέντρου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Memorial, και του συνεργάτη του κ. Alexander Tcherkassov,

- Π. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 3 Σεπτεμβρίου 2009, δύο μήνες μετά την απόφαση για επανάληψη της δίκης των τριών υπόπτων που είχαν αθωωθεί φέτος τον Φεβρουάριο, το Ανώτατο Δικαστήριο της Ρωσίας διέταξε τη διενέργεια νέας έρευνας για τη δολοφονία της Anna Politkovskaya το 2006,
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι πολυάριθμες είναι οι προσφυγές που έχουν υποβάλει ρώσοι πολίτες ενώπιον του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Στρασβούργο,
1. καταδικάζει απερίφραστα και αποδοκιμάζει έντονα τις παρενοχλήσεις και τις επιθέσεις που έχουν εκδηλωθεί στη Ρωσία κατά της ζωής υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δικηγόρων και δημοσιογράφων·
 2. καλεί τις ρωσικές αρχές να πράξουν ό,τι είναι δυνατόν για να διασφαλίσουν την προστασία των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως επιβεβαιώνεται και στη Διακήρυξη των ΗΕ για το Δικαίωμα και την Ευθύνη των Ατόμων και των Κοινωνικών Ομάδων και Φορέων για την Προώθηση και την Προάσπιση των Διεθνώς Αναγνωρισμένων Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Θεμελιωδών Ελευθεριών· καλεί ειδικότερα τις αρμόδιες αρχές να δημιουργήσουν τις συνθήκες που θα επιτρέψουν στην οργάνωση Memorial και τις άλλες οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων να επαναλάβουν τη δράση τους στην Τσετσενία σε ασφαλές περιβάλλον· εκφράζει την ικανοποίησή του για την επιστροφή του κατασχεθέντος αρχείου της οργάνωσης Memorial στην Αγία Πετρούπολη, μετά την επιδρομή της 4ης Δεκεμβρίου 2008·
 3. καλεί τις ρωσικές ομοσπονδιακές αρχές να ερευνήσουν ταχύτατα, ενδελεχώς και αποτελεσματικά τις εν λόγω υποθέσεις δολοφονίας και να προσαγάγουν ενώπιον της δικαιοσύνης τους υπεύθυνους και όλους όσοι ενεπλάκησαν στις βάρβαρες αυτές πράξεις·
 4. επισημαίνει ότι η ατιμωρησία στην Τσετσενία οδηγεί σε αποσταθεροποίηση ολόκληρη την περιοχή του Βορείου Καυκάσου·
 5. λαμβάνει γνώση του τηλεγραφήματος που απέστειλε τον Ιούλιο ο Πρόεδρος Dmitry Medvedev στην οργάνωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων Memorial, όπου δεσμευόταν για την πλήρη διαλεύκανση της δολοφονίας της Natalia Estemirova·
 6. χαιρετίζει την πρωτοβουλία του Προέδρου Medvedev για τροποποίηση του νόμου περί ΜΚΟ, με σκοπό τη χαλάρωση ορισμένων απαγορεύσεων και περιπλοκών στην καταχώριση των ρωσικών ΜΚΟ και αναμένει σημαντικές βελτιώσεις·
 7. χαιρετίζει την απόφαση του Ρωσικού Ανωτάτου Δικαστηρίου της 3ης Σεπτεμβρίου 2009 να κινηθεί διαδικασία εκ νέου διερεύνησης της δολοφονίας της Anna Politkovskaya, οι δε έρευνες σε βάρος των τριών ατόμων που απηλλάγησαν στην πρώτη δίκη να ενσωματωθούν στην εξέταση της υπόθεσης του κατηγορούμενου ως δολοφόνου Ruslan Machmudow και των ηθικών αυτουργών του· ζητεί την ταχύτερη δυνατή έναρξη της σχετικής δίκης και τη διεξαγωγή της με τη συμμετοχή σώματος ενόρκων, ενώ η διαδικασία θα πρέπει να είναι ανοικτή σε όλους τους δημοσιογράφους και τα μέσα ενημέρωσης·
 8. ζητεί την επιτάχυνση των διαβουλεύσεων ΕΕ-Ρωσίας για θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η δε διαδικασία διαβουλεύσεων να είναι ανοικτή στην ουσιαστική συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Κρατικής Δούμας, των ρωσικών δικαστικών αρχών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και ανθρωπίνων

δικαιωμάτων· καλεί τη Ρωσία να σεβαστεί πλήρως τις υποχρεώσεις της ως μέλους του ΟΑΣΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι και του δικαιώματος συμμετοχής σε ειρηνικές διαδηλώσεις· υπογραμμίζει τη θέση του ότι η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πρέπει να αποτελεί θέμα προτεραιότητας στην ατζέντα της επόμενης διάσκεψης κορυφής ΕΕ-Ρωσίας και να αποτελέσει αναπόσπαστο μέρος της νέας συμφωνίας ΕΕ- Ρωσίας·

9. καλεί τις ρωσικές αρχές να συμμορφωθούν με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και να κυρώσουν χωρίς καθυστέρηση το Συμπληρωματικό Πρωτόκολλο αριθ. 14 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, το οποίο αφορά τη μεταρρύθμιση του ελεγκτικού συστήματος της Σύμβασης·
10. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, τις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών, την κυβέρνηση και το κοινοβούλιο της Ρωσικής Ομοσπονδίας, τον ΟΑΣΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης.